

Carmen IORDĂCHESCU

Luminița MINCĂ

Dana DOGARU

SĂ DEZLEGĂM TAINELE TEXTELOR LITERARE

Clasa a IV-a

 EDITURA CARMINIS
educational

Copertă și ilustrații: Giorgian Gînguț

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

IORDĂCHESCU, CARMEN

Să dezlegăm tainele textelor literare : clasa a IV-a / Carmen Iordăchescu, Luminița Mincă, Dana Dogaru. - Pitești : Carminis Educațional, 2023
200 p.; il.; 26 cm

ISBN 978-973-123-426-7

I. Mincă, Luminița

II. Dogaru, Dana

372.4

821.135.1

Copyright © Editura CARMINIS

Redactori: Anastasia Budișteanu, Carmen Trandafirescu

Tehnoredactori: Mina Suditu, Marina Zamfir

Corectură: Luminița Mincă

Revizie: Manuela Pană

Tehnoredactare computerizată: Editura CARMINIS

Tiparul executat la SC Art Group Publishing S.R.L. București

Comenzile se primesc la tel./fax: 0248 253 022, 0248 252 467

e-mail: editura_carminis@yahoo.com

sau pe adresa:

Editura CARMINIS

str. Exercițiu, bl. D 22, sc. B, ap. 1

cod 110242, Pitești, jud. Argeș

www.carminis.ro

ISBN 978-973-123-426-7

CUPRINS

I. POVEȘTI DE TOAMNĂ

<i>Ce le spun cocorilor?</i> , de Titel Constantinescu	5
<i>În biblioteca școlii</i> , de Aurora Ionescu	10
Recapitulare	16

II. ÎMPREUNĂ CU CEILALȚI

<i>Fii tu însuși!</i> , de Claudia Groza	20
<i>O călătorie spre țările calde</i> , de Adina Popescu	25
<i>Furtuna frunzelor</i> , de Jules Renard	30
<i>Satul global</i> , de Vasile Poenaru	33
<i>Relatarea unei întâmplări imaginate</i>	36
<i>Cum comunicăm?</i>	37
Recapitulare	40

III. DORINȚE ÎMPLINITE

<i>Aventurile lui Tom Sawyer</i> , după Mark Twain	44
<i>Singur pe lume</i> , după Hector Malot	50
<i>Bunul meu amic, Ilie</i> , de Aurora Ionescu	56
<i>Noi vrem să ne unim cu țara!</i> , de Vasile Poenaru	62
<i>Colind de Crăciun</i> , de Charles Dickens	67
Recapitulare	72

IV. JOCURILE COPILĂRIEI

<i>Oprește timpul, te rog!</i> , de Aurora Ionescu	77
<i>O zi alături de un copil ca tine și de un copil inuit</i>	85
Recapitulare	92

V. VISE ÎNSORITE

<i>Stigletele</i> , de Mihail Sadoveanu	95
<i>Păpădia</i> , adaptare după Ion Agârbiceanu	102
<i>Amintiri din copilărie</i> , de Ion Creangă	110
Recapitulare	117

VI. ÎN RITM DE PRIMĂVARĂ

<i>Prieteni mici cu suflete mari</i>	125
<i>Dragă Năsturel</i> , de Petre Ghelmez	129
Recapitulare	140

VII. CĂLĂTORIND PRIN LUME

<i>Călătoriile lui Marco Polo</i> , de Petre Ghelmez	144
<i>Călătoria unui bob de orez</i> , de Adina Popescu	152
<i>Invitație la drumeție</i>	159
Recapitulare	166

VIII. PE ARIPILE IMAGINAȚIEI

<i>Cine poate ști?</i> , de Ana Blandiana	172
<i>Cai verzi și întâmplări breze</i> , de Marin Sorescu	177
<i>Copii eram noi amândoi</i> , de Mihai Eminescu	181
<i>Caracatița</i> , de Petre Ghelmez	185
Recapitulare finală 1	189
Recapitulare finală 2	195

I. POVEȘTI DE TOAMNĂ

Ce le spun cocorilor?

de Titel Constantinescu

• Înțelegerea textului • Comunicare •

Completează enunțurile cu informații din text.

Cocorii se pregătesc să plece în _____ . Băiatul le urează acestora _____ în lunga călătorie pe care o vor face. El îi îndeamnă să _____ . De negăsit, cocorul cel mic se lipise de _____ și se ascundea ca să _____ . Îngrijorat, el cere ajutor _____ pentru a ajunge la prietenul său. Sosit în curtea băiatului, cocorul îl așteaptă pe acesta pentru a-l însoți în _____ . Luă _____ băiatului și zboară împreună cu alți _____ care purtau și ei pe aripi _____ altor copii. Când sunetul cristalin al _____ răsună în curtea școlii, copiii intră în _____ . Privindu-i pe fereastră și văzându-i cât sunt de _____ , cocorii au înțeles că, până la primăvară, copiii _____ la ei.

Alege explicațiile potrivite.

a) Pe băiat nu l-a întristat plecarea cocorilor, deoarece:

- aceștia erau foarte gălăgioși;
- voia să-i știe în siguranță;
- plecarea acestora însemna începerea școlii pentru el.

b) În momentul în care cocorii s-au apropiat de stele, aceștia au înțeles că:

- le era deja dor de băiatul de șase ani;
- îl pierduseră pe cocorul cel mic;
- trebuiau să se grăbească pentru că vremea capricioasă venise deja.

c) Cocorul cel mic rămăsese în urmă, pentru că:

- acesta dorea să doarmă cu prietenul său, băiatul;
- dorea să-și însoțească prietenul pe drumul spre țara cea minunată;
- îi era frică să străbată, pentru prima dată, lungul drum de peste mare.

d) Pe drumul spre țara cea frumoasă, cocorul și băiatul:

- au întâlnit copii cărora alți cocori le duceau ghiozdanele pe aripile lor;
- s-au oprit ca să privească stelele;
- au intrat în vorbă cu vântul.

e) Privind pe fereastra clasei, cocorii:

- au înțeles că trebuie să plece și ei la drum;
- au început să lăcrimeze de dorul copiilor;
- sperau să fie chemați de către copii.

3

Notează **A** pentru adevărat sau **F** pentru fals în casetele din dreptul enunțurilor date, raportându-te la textul din manual.

- Băiatul îi roagă pe cocori să își mai amâne plecarea.
- Protagonistul lecturii este cocorul cel mic.
- Copilul îi îndeamnă pe cocori să plece.
- Vântul îl ajută pe cocorul cel mic să-și găsească prietenul.
- La vederea cocorului, câinele începe să latre.
- Băiatul avea un ghiozdan de culoare verde.
- Fiecare cocor ducea în cioc ghiozdanul câte unui copil.
- La auzul clopoțelului, copiii au intrat în școală.
- În sala de clasă, copiii căutau informații în cărțile din fața lor.
- Văzându-i pe copii atât de fericiți, cocorii au hotărât să le fie alături până când va veni vremea bună.

4

Explozia stelară. Formulează întrebări referitoare la textul citit, care să înceapă cu fiecare dintre cuvintele date.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

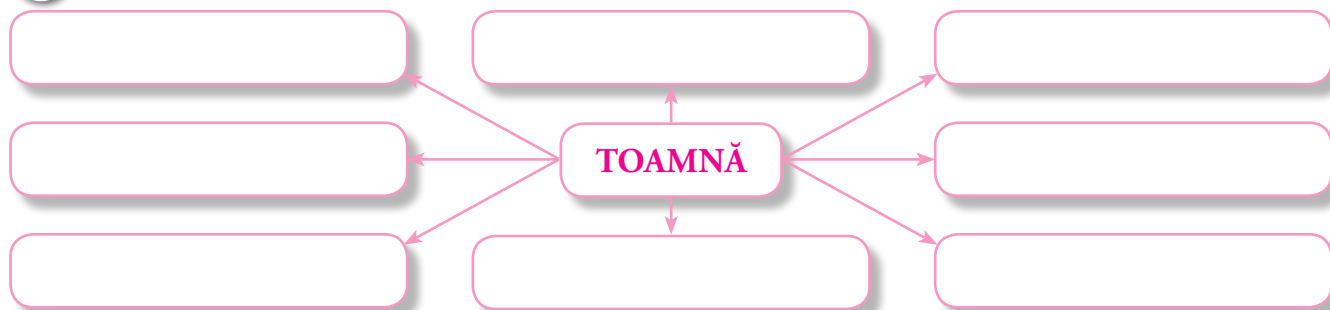

5

Invitație la amintiri Cocorul cel mic își însoțește prietenul de șase ani în prima sa zi de școală. Îți amintești cum a fost prima ta zi de școală? Cine te-a însoțit? Cum te-ai simțit?

6

Găsește cât mai mulți termeni pe care să îi asociezi cuvântului *toamnă*.

7

Spune-ți părerea! Motivează răspunsurile.

Cocorii și-au dat seama că trebuie să plece în marea călătorie. Ce i-a determinat să ia această decizie?

8

Continuă oral textul, povestind ce au făcut copiii când au văzut că au plecat cocorii.

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1

a) Unește cuvintele care au același sens.

b) Adaugă un cuvânt cu același înțeles, după model.

<p>a pleca</p> <p>a răsări</p> <p>a rămâne</p> <p>a țese</p> <p>a despărți</p> <p>prieten</p>	<p>a sta</p> <p>a îmbina</p> <p>a se îndepărta</p> <p>a apărea</p> <p>camarad</p> <p>a separa</p>	<p>_____</p> <p><i>a se duce</i></p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
--	--	--

2

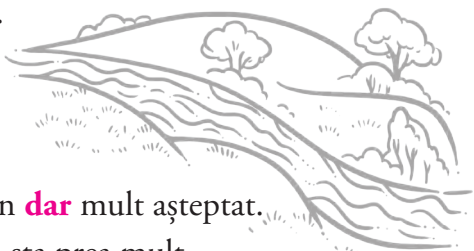
Scrie cuvinte cu sens opus.

• departe ≠ _____	• lin ≠ _____
• pretutindeni ≠ _____	• lăudăros ≠ _____
• a coborî ≠ _____	• a țese ≠ _____
• prieten ≠ _____	• amurg ≠ _____

3

Unește potrivit, descoperind sensurile diferite ale cuvintelor scrise colorat.

- Râul curge **lin** printre dealuri.
- Bunicul a pescuit un **lin**.
- **Cui** îi împrumuți cartea ta?
- Tata bate un **cui** în perete.
- I-am oferit prietenului meu un **dar** mult așteptat.
- Voi veni pe la tine, **dar** nu voi sta prea mult.

- întrebare
- cadou
- piesă de metal
- agale
- pește
- însă

4 Folosindu-te de adjectivele date, scrie între paranteze sensurile potrivite ale cuvântului *moale*.

- Matei se mișcă destul de încet, e foarte *moale*. (_____)
- Pâinea cumpărată de bunicul e *moale*. (_____)
- Nu putem ara astăzi, deoarece pământul e *moale*. (_____)

(*pufos, umed, domol*)

5 Alege de mai jos verbele/expresiile verbale potrivite pentru cuvântul *a fi*, din următoarele enunțuri.

1. Accidentul *a fost* pe Calea București. (_____)
2. Anul acesta *sunt* 3 ani de la căsătorie. (_____)
3. Un kilogram de mere *este* 2 lei. (_____)
4. Spectacolul *este* la Casa de Cultură. (_____)
5. *Sunt* în București de câteva săptămâni. (_____)
6. În clasa noastră *sunt* mulți copii buni. (_____)
7. Ora de curs *este* de 50 de minute. (_____)
8. În bibliotecă *sunt* multe cărți interesante. (_____)
9. Unde *ați fost* voi toată ziua? (_____)
10. Când nu mai *ești*, toți te uită. (_____)
11. Necazul *a fost* săptămâna trecută. (_____)

(*a trăi, a se plimba, a locui, a se produce, a avea loc, a dura, a costa, a exista, a se afla, a se împlini, a se întâmpla*)

6 Observă înțelesul expresiilor apoi alcătuește enunțuri cu acestea.

⊗ a ține sfat = *a se sfătui*

⊗ a se lăsa rugat = *a fi mofturos*

7 Extrage din text două îndemnuri și două urări.

8

Transformă după model.

Frunzele se fac precum aurul. → devin aurii

Frunzele se fac precum trandafirul. → devin _____

Frunzele se fac precum arama. → devin _____

Frunzele se fac precum castana. → devin _____

Frunzele se fac precum rugina. → devin _____

9

Barează ortogramele greșite pentru fiecare situație.

- a) • Camera **sa/s-a** este ordonată și spațioasă.
 • Mîngea **sa/s-a sa/s-a** spart la antrenament.
 • Mihnea **sa/s-a** întors de la concursul de matematică.
 • Miruna dăruiește bunicii floarea **sa/s-a**.
 • **Sa/S-a** pornit vîntul și apoi **sa/s-a** întunecat.

b) Corina iubește mult desenul. Colegii **săi/să-i** o îndrăgesc pentru talentul ei. De fiecare dată aceștia vin **săi/să-i** ceară sfaturi în arta picturii. Ea nu dorește **săi/să-i** dezamăgească și continuă **săi/să-i** uimească prin fanteziile sale. Profesorii și părinții **săi/să-i** au sfătuit-o să-și cultive talentul urmînd cursurile de artă plastică.

10

Desparte în silabe cuvintele.

- ghiozdanul = _____ • toamnă = _____
 • catedră = _____ • pretutindenii = _____
 • fereastra = _____ • privighetorile = _____

11

Descoperă în text cuvinte care conțin grupurile de sunete, apoi scrie-le în tabel.

ea	oa	ie	ia

12

Notează în casete numărul de vocale și de consoane.

- cocor V = C = • vînt V = C = • aripa V = C =
 • căruța V = C = • brumele V = C = • călătorie V = C =
 • toamnă V = C = • împărăția V = C = • copiii V = C =

În biblioteca școlii

de Aurora Ionescu

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1

Marchează cu „x” răspunsul corect.

- a) Textul este: literar în proză; literar în versuri; nonliterar.
b) Fiecare strofă are: 5 versuri; 4 versuri; un număr diferit de versuri.

2

Alege explicațiile potrivite.

- a) Poezia apare sub forma:
 unei povestiri; unui dialog; unei descrieri.
b) În biblioteca școlii a intrat:
 un băiețel căruia îi place foarte mult să citească;
 un copil care distrugea cărțile;
 un șoricel studios.
c) Cronica bătrână:
 nu voia să-și părăsească prietenele;
 se temea de șoricelul devorator de cărți;
 era dornică de a fi citită.
d) Vizitatorul a venit la bibliotecă:
 să împrumute cărți; să scrie o rețetă din cartea de bucate; să rezolve probleme.
e) „... prin paginile scrise/ Să deschidem porți spre vise” se referă la:
 sosirea mai rapidă a somnului;
 deschiderea unor noi orizonturi de cunoaștere;
 a scrie povestiri imaginare.
f) Menirea cărților este:
 de a sta frumos aranjate în bibliotecă; de a fi păstrate intacte; de a fi citite.

3

Găsește în text cuvintele ce rimează, apoi adaugă încă un cuvânt potrivit, după model.

☛ **gânditor – cititor – privitor**

- ☛ citească – _____ – _____
☛ împrumut – _____ – _____
☛ tragedie – _____ – _____
☛ întrebare – _____ – _____
☛ nevăzute – _____ – _____

4

Răspunde la întrebări.

- a) Care sunt personajele poeziei?
- b) De ce se temeau cărțile de Tilică?
- c) Care dintre personaje recunoaște că e o bucurie să fie împrumutate pentru a fi citite?

5

Completează comparațiile.

- ★ critic precum _____
- ★ înciudată precum _____
- ★ galbenă ca _____
- ★ gălăgios ca _____
- ★ uimită ca _____
- ★ snoabă ca _____
- ★ bun ca _____
- ★ leneșă ca _____

6

Realizează un cvintet pornind de la Tilică, șoricelul cititor.

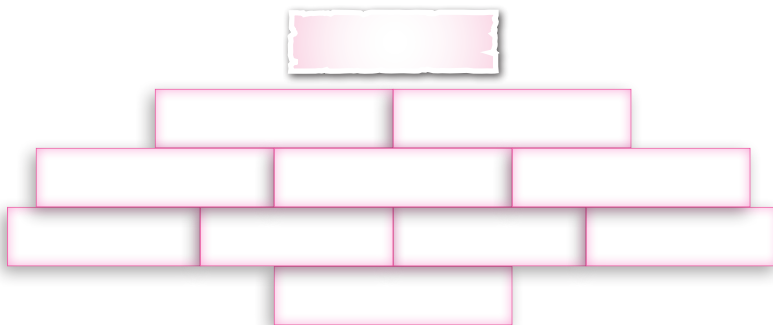
Cuvântul de bază →

*Două adjective corespunzătoare
cuvântului de bază →*

Trei verbe →

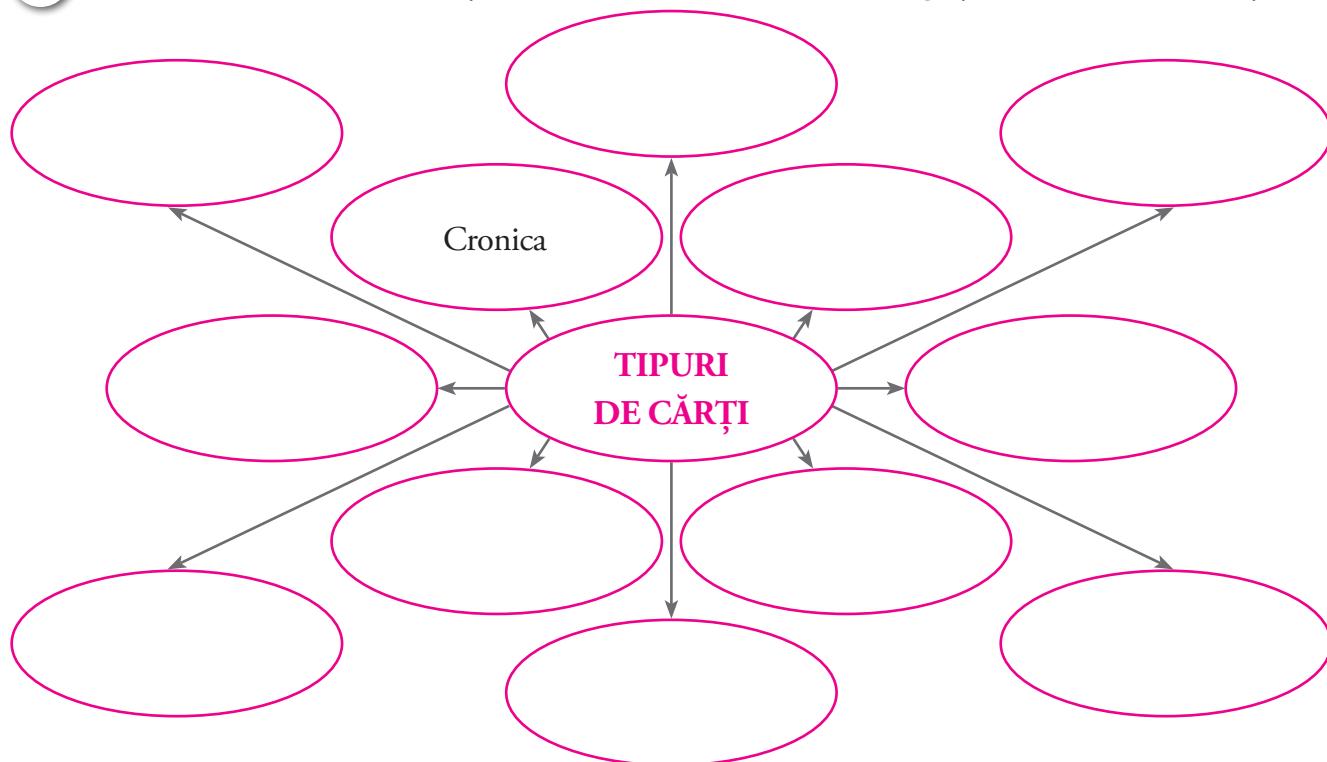
*O propoziție formată din patru cuvinte
care exprimă sentimentele cititorului →*

*Un cuvânt care reprezintă
esența cuvântului de bază →*

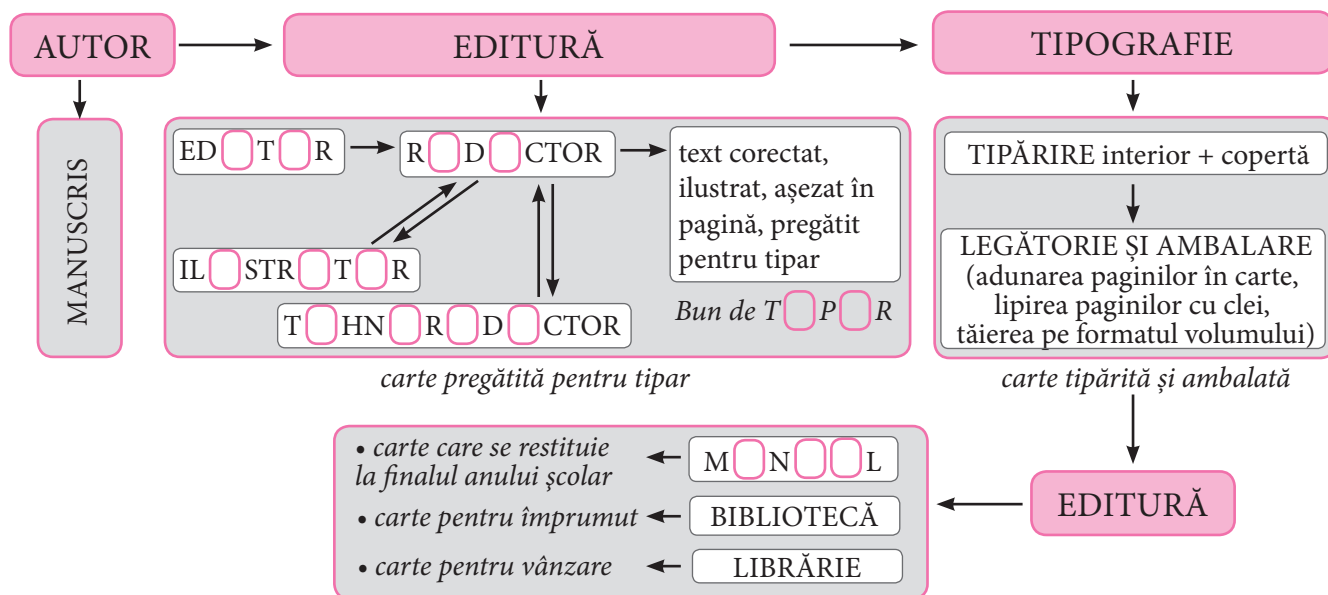
7

Notează în „ciorchine“ cărțile care apar în poezie, apoi adaugă și tu alte tipuri de cărți.

Observă drumul unei cărți.
Completează schema următoare.

Spune-ți părerea! Cum te pot ajuta cărțile în viață?

Bifează criteriile care te ajută să selectezi o carte atunci când dorești să citești.

recomandarea unui prieten, a părinților sau a doamnei învățătoare

informațiile suplimentare de pe copertile cărții

un titlu inspirat

citirea câtorva pasaje ale cărții

cuprinsul bine structurat

mărimea și fontul scrisului

raportul dintre calitatea conținutului și preț

recomandările de pe internet

coperti frumos ilustrate

ultimele apariții

răsfoirea cărții

formatul și genul cărții

scump

mai

4 Observă formele de plural ale cuvintelor date, apoi alcătuiește enunțuri cu fiecare dintre acestea.

vis

vise (imagini provocate în timpul somnului) _____

visuri (idealuri, aspirații) _____

corn

coarne (formațiuni dure de pe craniul anumitor animale) _____

cornuri (preparat de patiserie) _____

5

Scrie cuvinte înrudite cu:

cititor ⇄ _____

a ști ⇄ _____

6

Transformă:

a) adăugând o silabă;

zise-o carte → _____

ne-mprumute → _____

să-ți scriu → _____

c-aș vrea → _____

b) reducând cu o silabă.

spuse o cronică → _____

tare înciudată → _____

cu împrumut → _____

să alegi → _____

7

Într-o comunicare nu este important doar ce spunem noi, ci și ceea ce transmite partenerul de discuție. Răspunde la întrebările de mai jos.

– Ce înseamnă să ascuți cu atenție?

– Să ascuți cu atenție înseamnă _____

– De ce trebuie să ascuți cu atenție?

– _____

– Care sunt factorii care te-ar putea împiedica să asculți cu atenție?

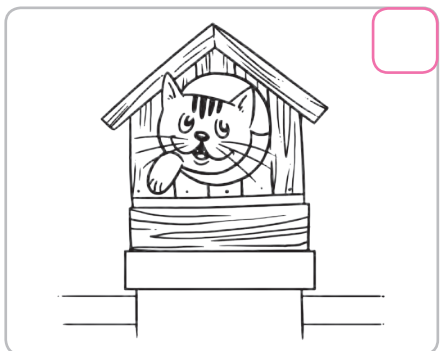
– _____

– Care sunt urmările neascultării cu atenție a unei comunicări?

– _____

Ordonează imaginile, apoi scrie un scurt text în care să redai întâmplările ilustrate.

În redactarea textului urmărește întrebările:

Cine? (personajele) _____

Unde? (locul) _____

Când? (timpul) _____

Ce fac? (întâmplările prin care trec personajele) _____

De ce? (motivul pentru care se întâmplă) _____

Cum se sfârșește povestea ta? _____

Recapitulare

I. Completează enunțurile folosind termenii din paranteze.

a) Textul literar este o creație în _____ sau în _____. Acest tip de text este o relatare a unei întâmplări _____ sau _____, la care participă unul sau mai multe _____. Pentru transmiterea ideilor se folosește un limbaj _____. Un text literar trezește cititorului _____ și _____.
(personaje, emoții, proză, reale, imaginare, sentimente, expresiv, versuri)

b) Pentru transmiterea unor _____, oamenii comunică între ei atât pe cale _____, cât și _____. Persoana care transmite un mesaj oral se numește _____ sau _____, iar persoana care ascultă mesajul se numește _____ sau _____.
(scrisă, ascultător, vorbitor, mesaje, emițător, orală, receptor)

II. Citește cu atenție textul următor.

În clasă este liniște deplină. Elevii scriu primele bastonașe. Învățătoarea se plimbă printre **bănci** și **unde** este nevoie de ajutorul ei, se oprește. Un băiețel cu **ochii** mici și negri o roagă să se apropie. Chipul școlarului i se pare cunoscut.

Deodată, învățătoarea zâmbește. Își amintește că, într-o toamnă, acest băiețel se plimba pe lângă școală. Ținea în **mână** un boboc de trandafir. Privea îndelung la ferestrele și la ușile școlii.

Învățătoarea l-a întrebat **cui** dorește să ofere trandafirul, însă copilul s-a fâstâcit și a fugit.

După câteva zile, învățătoarea l-a găsit chiar la poarta școlii. Părea îngândurat, iar bobocul se făcuse un adevărat trandafir.

– Ei, ce-i cu trandafirul?

– Eu am numai cinci ani și nu mă primește la școală. Trandafirul este pentru dumneavoastră. Vă rog să-mi arătați și **mie** unde învață copiii.

(Călin Gruia, „Bobocul de trandafir“)

I Scrie principalele informații formând harta textului.

- a) Titlul textului este: _____.
- b) „Bobocul de trandafir“ este un text _____.
- c) Fragmentul are _____ alineate.
- d) Personajele care apar în text sunt: _____.
- e) Timpul întâmplării: _____.
- f) Locul acțiunii: _____.
- g) Momentul care te-a impresionat: _____.

2 Formulează trei întrebări legate de text care să înceapă astfel:

- a) Unde _____ ?
b) Ce _____ ?
c) De ce _____ ?

3 Ordonează, pe axa timpului, întâmplările prezentate în text corespunzător desfășurării acestora.

amintiri despre micul școlar

trandafirul

scrierea primelor bastonașe

4 Extrage din text trăsăturile băiețelului.

5 Spune-ți părerea! Deși avea doar cinci ani, copilul își dorea să meargă la școală. Ce crezi că îl atrăgea?

6 Transcrie din text cererea politicoasă.

7 Scrie cuvinte cu sens asemănător.

- zâmbește = _____
- chip = _____
- se fâstâci = _____

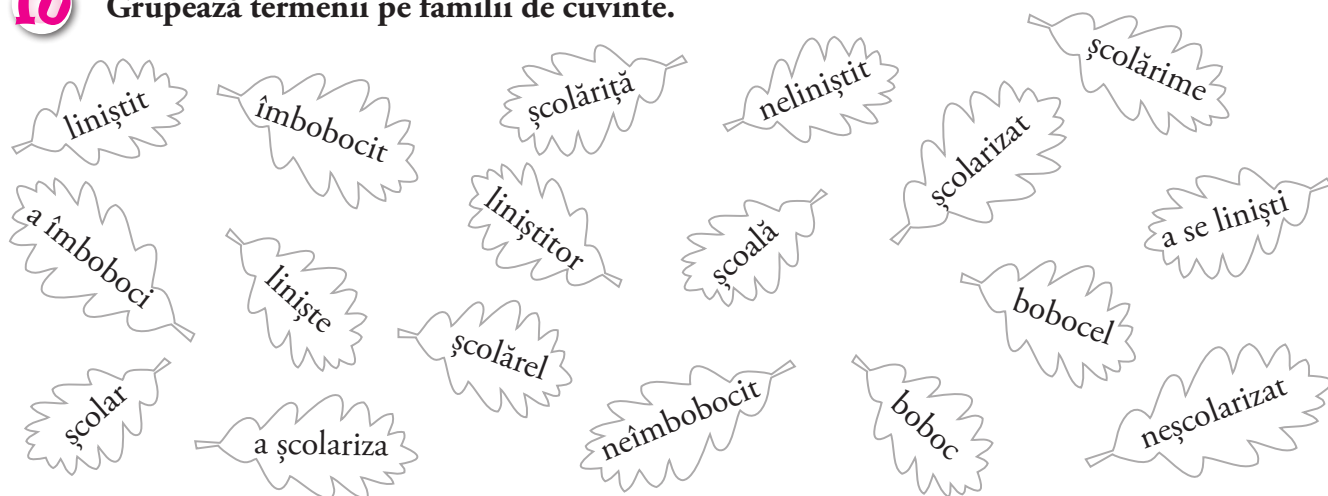
8 Găsește cuvinte cu sens opus.

- primele ≠ _____
- să ofere ≠ _____
- a fugi ≠ _____

9 Alcătuieste enunțuri în care să folosești un alt sens pentru fiecare cuvânt marcat în text.

10

Grupează termenii pe familii de cuvinte.

11

Încercuiește forma potrivită a cuvintelor scrise înclinat.

- *lal/a* zărit
- *ial/i-a* cartea
- *mai/m-ai* ajutat
- fulg de *neal/ne-a*
- *nai/n-ai* venit
- *val/v-a* ploua
- *neam/ne-am* jucat
- *iaul/i-au* văzut

12

a) Explică folosirea ghilimelelor în textul dat.

b) Alcătuieste enunțuri în care să folosești ghilimelele pentru a marca:

▶ replica exactă a unui personaj;

▶ numele unei personalități;

▶ titlul unui ziar sau al unei reviste;

▶ un text citat.

13

Rescrie corect, din punct de vedere ortografic și al punctuației, următorul text.

Într-o zi, un elev a venit la școală cu pantofii murdar-i. Doamna învățătoare la întreat de ce ai pantofi murdari. El ia răspuns. mama a plecat de-dimineată l-a serviciu și-i n-a avut timp s-ăi curețe. Cum, ție mama îți curăță pantofi!

14

Scrie un text creativ cu titlul „Prima zi de școală“, folosindu-te de întrebările date.

- Când se petrece întâmplarea?
- Unde se petrece întâmplarea?
- Cine participă la întâmplare?
- Ce fac copiii? Dar doamna învățătoare?
- Ce sentimente ai trăit în acea zi?
- Cum s-a încheiat acea zi?

II. ÎMPREUNĂ CU CEILALȚI

Fii tu însuți!

de Claudia Groza

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1

Completează enunțurile cu informații din text.

a) Livada răsună de _____, de _____ și de _____.

Copila își dorea să _____.

La un moment dat, auzindu-le nemulțumirile, vântul luă înfățișarea unui _____.

Zmeul vrea să îi învețe pe toți să își vadă _____

pe această lume și să aprecieze _____.

Din acea zi, fiecare _____ și fiecare _____, plantă, _____ sau _____ învăța că _____.

b) Din punctul meu de vedere:

• **este** bine să fii ca altcineva, deoarece _____

_____ ;

• **nu este** bine să fii ca altcineva, deoarece _____

_____ .

2

Fii sincer! Ce-ți place și ce nu-ți place la tine?

Îmi place că...

.....
.....
.....

Nu-mi place că...

.....
.....
.....

3

Realizează un cvintet pornind de la personajul principal, fetița.

Cuvântul de bază →

Două adjective corespunzătoare
cuvântului de bază →

Trei verbe →

O propoziție despre personaj, formată
din patru cuvinte →

Un cuvânt care surprinde esența
cuvântului de bază →

4 Bifează răspunsul corect.

Fetița își dorea:

- să fie o vrăbiuță;
- să poată zbura asemenea vrăbiilor;
- să fie gogoșar.

Pepenele și-ar fi dorit:

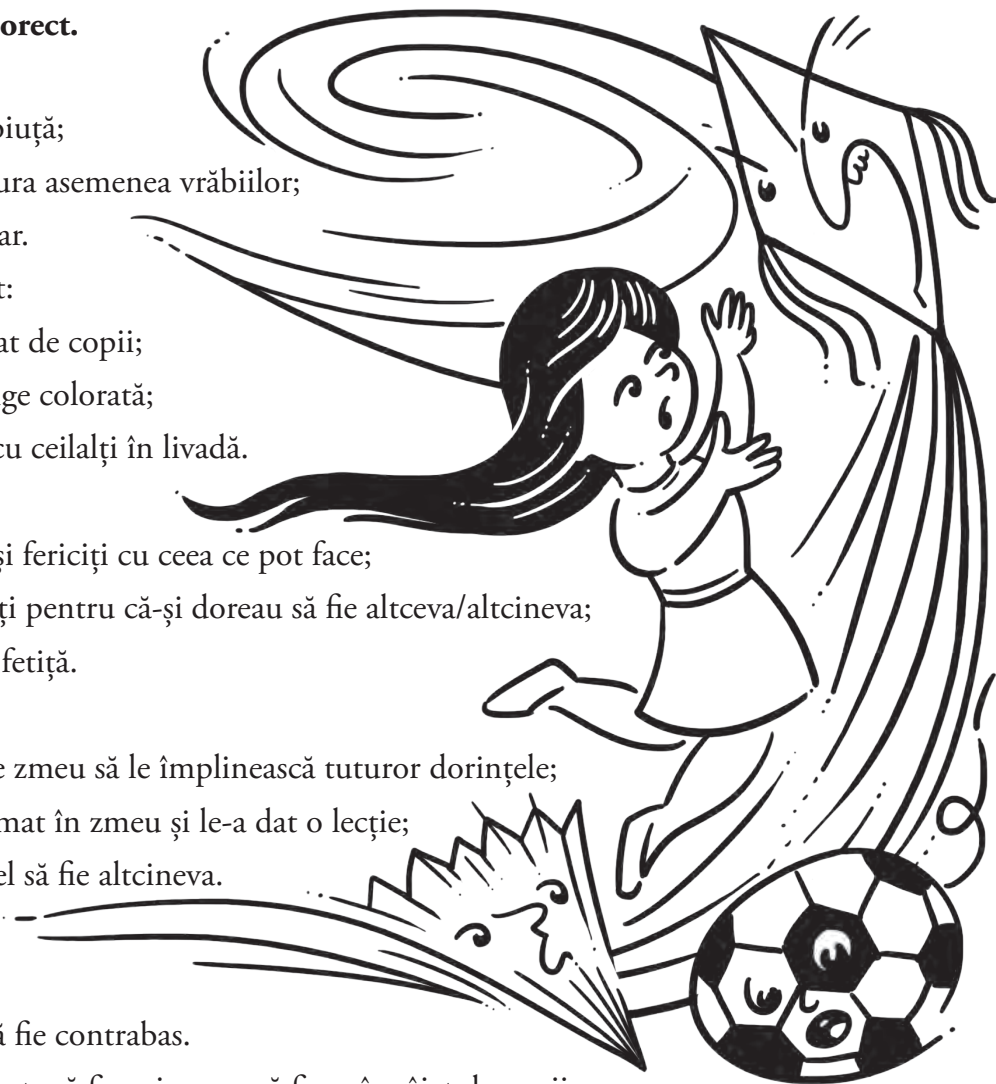
- să fie mâncat de copii;
- să fie o minge colorată;
- să se joace cu ceilalți în livadă.

Toți erau:

- mulțumiți și fericiți cu ceea ce pot face;
- nemulțumiți pentru că-și doreau să fie altceva/altcineva;
- supărați pe fetiță.

Vântul:

- l-a trimis pe zmeu să le împlinească tuturor dorințele;
- s-a transformat în zmeu și le-a dat o lecție;
- își dorea și el să fie altcineva.

5 Ordonează ideile.

- Vioara ar vrea să fie contrabas.
- Pepenele își dorește să fie minge ca să fie mângâiat de copii.
- Fiecare obiect și viețuitoare a învățat din acea zi că nu e bine să tânjească să fie altceva, deoarece toate sunt valoroase așa cum sunt.
- Vântul hotărăște să rezolve nemulțumirile.
- Evantaiul ar vrea să fie acordeon.
- Zmeul îi cere fetiței să povestească prietenilor despre îndemnul „Fii tu însuți/însăți!”.
- Fetița își dorește să poată zbura ca vrăbiile.
- Vântul ia înfățișarea unui zmeu.
- Ardeii oftează, fiindcă ar vrea să fie gogoșar.
- Rădăcina își dorește să fie creangă.
- O ramură e nemulțumită că stă în soare și aude gălăgia păsărilor, de aceea își dorește să fie rădăcină.
- Vântul suflă puternic peste toate și dorințele le sunt îndeplinite, dar totul e distrus.

6

Spune-ți părerea și motivează.

- Ce crezi că a vrut să spună vântul cu „Există o poveste în tot ce ne înconjoară“?
- Când și cum crezi că a povestit fetița prietenilor despre îndemnul „Fii tu însuți/însăți“, așa cum îi ceruse vântul?
- Într-un final, fiecare obiect și fiecare viețuitoare au învățat că nu este bine să-și dorească să fie altceva. Tu ai tânjit vreodată să fii altceva? Explică!

7

Pălăriile gânditoare. Colorează pălăria în culoarea indicată, apoi rezolvă cerința.

Pălăria albă informează. Prezintă, pe scurt, dorințele personajelor.

Pălăria albastră clarifică. Care crezi că erau cauzele nemulțumirilor lor? Scrie, pentru fiecare, câte un motiv!

Pălăria roșie spune ce simte. Ce sentimente/emoții trăia fiecare?

Pălăria verde generează idei noi. Cum ar fi putut scăpa fiecare de tristețe fără ca vântul să intervină?

Pălăria galbenă prezintă beneficiile. Ce au înțeles cu toții din lecția vântului?

Pălăria neagră identifică greșelile. Cine și unde crezi că a greșit?

● Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă ●

1 Scrie sinonime pentru cuvintele următoare.

răsfățată = _____	scâncet = _____
guralivă = _____	atârnată = _____
arbori = _____	împrejmuia = _____
a susține = _____	a tânji = _____
văicăreli = _____	a anunța = _____
a zgudui = _____	meleaguri = _____

2 Găsește antonime potrivite pentru cuvintele de mai jos.

importantă ≠ _____	timid ≠ _____
firave ≠ _____	nemulțumiri ≠ _____
exterior ≠ _____	ascunsă ≠ _____
gălăgia ≠ _____	speriată ≠ _____
niciodată ≠ _____	a ceda ≠ _____
a confirma ≠ _____	a se umfla ≠ _____

3 Alcătuieste propoziții cu sensurile diferite ale cuvintelor: *a se sătura, a împărtăși, elan, a se întinde, rost.*

4 Completează enunțurile cu formele potrivite ale verbelor dintre paranteze.

- ◆ Te rog să _____ pe la noi astăzi! (*a veni*)
- ◆ _____ că vântul s-a transformat în zmeu? (*a ști*)
- ◆ Ce _____ pe caietul de clasă? (*a scrie*)
- ◆ Tu _____ din concediu astăzi? (*a veni*)
- ◆ Vrei să _____ medic, de aceea te pregătești? (*a deveni*)
- ◆ Poți să _____ peisajul pe care îl vezi pe geam? (*a descrie*)

5 Completează propozițiile cu semnele de punctuație potrivite.

- ❁ Fetița ardeul pe penele rădăcina creanga vioara și evantaiul erau nemulțumiți Fiecare își dorea să devină altceva
- ❁ Vă arăt eu zise vântul prefăcut în zmeu Sunteți mai fericiți acum
- ❁ Vântule coboară-mă Îndură-te de mine
- ❁ Șuierând asurzitor vântul o coborî pe pământ pe fetița înspăimântată Cu glasul pierdut aceasta îi promise că le va povesti tuturor despre îndemnul „Fii tu însuți“

6 Alcătuieste enunțuri folosind formele următoare: *însuși, însăși, înșiși, însele.*

7 Identifică în text câte 6 dintre părțile de vorbire învățate (substantive, adjective, pronume, verbe). Analizează-le, spunând tot ce știi despre ele!

a) Completează!

- ▣ Dacă aş fi un obiect, mi-aş dori să fiu un/o _____, pentru că _____.
- ▣ Dacă aş fi o insectă, aş fi _____, pentru că _____.
- ▣ Dacă aş fi un animal, aş fi _____, pentru că _____.
- ▣ Dacă aş fi o plantă, aş fi _____, pentru că _____.
- ▣ Dacă aş fi o culoare, aş fi _____, pentru că _____.
- ▣ Dacă aş fi un fenomen al naturii, aş fi _____, pentru că _____.
- ▣ Dacă aş fi un miros, aş fi mirosul de _____, pentru că _____.
- ▣ Dacă aş fi un gust, aş fi _____, pentru că _____.
- ▣ Dacă aş fi unul dintre colegii mei, aş fi _____, pentru că _____.
- ▣ Dacă aş fi un personaj, aş fi _____, pentru că _____.
- ▣ Dar eu sunt _____ şi mă bucur pentru că sunt unic!

b) Gândeşte un dialog pe care l-ai putea avea cu vântul prefăcut în zmeu. Roagă-l să-ţi explice de ce i-a cerut fetiței să povestească prietenilor ei despre îndemnul „Fii tu însuți!”.

Joc de rol

Imaginează-ți că ești în locul fetiței și trebuie să îți îndemni prietenii să fie ei înșiși. Găsește cele mai convingătoare argumente! Poți exersa în fața oglinzii înainte de a veni în fața colegilor tăi.

Clubul
de lectură

Un vițeluș alb a plecat la râu să se plimbe. Pe drum s-a întâlnit cu un puișor galben. Văzând vițelușul ce culoare frumoasă are puișorul, a vrut și el această culoare. Merse ce merse și dădu de o cutie cu vopsea galbenă. Chicotind de râs, vițelușul s-a vopsit repede. Merse el și se întâlni cu broasca. Broasca l-a întrebat:

- Măi, vițelușule, de ce ai o culoare așa de ciudată?
- Păi...

Văzând vițelușul că broaștei nu-i place culoarea sa, a încercat să se vopsească exact ca ea. Merse ce merse și se întâlni cu o libelulă albastră ca cerul. Văzând vițelușul că nici libelulei nu-i place culoarea lui s-a vopsit ca ea.

Atunci, nedumerit, vițelușul s-a îndreptat grăbit spre râu pentru a-și vedea înfățișarea în oglinda apei. Privindu-se, s-a speriat de cum ajunsese să arate luându-se după alții. Atunci a intrat repede în râu și s-a spălat.

Din acea zi nu s-a mai vopsit, învățând că trebuie să fie el însuși.

(De vorbă cu bunicul, povești culese și adaptate de Maria Dornescu)

O călătorie spre țările calde

de Adina Popescu

• Înțelegerea textului • Comunicare •

Completează enunțurile cu termenii potriviți.

a) Titlul textului este _____ . Autorul se numește _____ .

Personajele pe care le găsim în text sunt: _____ .

Ațiunea se petrece în anotimpul _____ , când _____ se pregătesc de plecare.

b) Curtea părea un _____ .

Conducătorul berzelor era _____ , iar al cocorilor un individ _____ .

Cele mai îngrijorate păreau _____ , pentru că erau la primul lor zbor.

Pentru serviciul de ghid, Trăncănilă a cerut _____ .

Rândunelele au înțeles că papagalul nu are habar de drum, așa că _____ autorităților păsărești.

Din întâmplare, Trăncănilă a învățat că orice călătorie _____ .

Alege explicația potrivită.

a) „a tuit-o pe fereastră“ înseamnă:

a deschis fereastra; a ieșit în fugă pe fereastră; a privit pe fereastră.

b) „era un du-te-vino de nedescris“ înseamnă:

era gălăgie; era agitație; era liniște/calm.

c) „o luăm din loc“ are înțelesul de:

plecăm; rămânem pe loc; luăm pe cineva cu noi.

d) „Pot să vă ofer serviciile mele“ înseamnă:

pot să vă vând ceva pentru drum; vă stau la dispoziție; pot să vă ajut.

e) „se născuse în captivitate“ are înțelesul de:

fusese închis; ieșise din ouă clocite de mămica lui în colivie; era liber.

f) „să ne dozăm forțele“ înseamnă:

să facem totul rapid; să facem totul echilibrat; să așteptăm.

g) „se urni la drum“ are înțelesul de:

pleacă la drum cu greutate; se opri; zbură rapid.

3

Formulează întrebări potrivite următoarelor răspunsuri.

* Trăncănilă se născuse în captivitate și nu zburase niciodată mai departe de bucătărie.

* Când și-au dat seama că sunt păcălite, o rândunică a scos din buzunar o busolă ca să afle încotro este sudul.

4

Interpretează cu un coleg.

Joc de rol

După câteva zile, Cătălin, fiul stăpânilor lui Trăncănilă, îl zări pe acesta stând posomorât într-un colț al coliviei.

– De ce ești supărat, Trăncănilă? Ce-ai pățit?

– Hm, nu sunt supărat! Doar mi-e dor de prietenul meu, bucătarul de pe vapor.

– Bucătarul? De ce ți-ar putea fi așa de dor de el?

– Oh, era așa de drăguț! Toată ziua povesteam câte-n lună și-n stele!

Acum nimeni nu vorbește cu mine!

– Nimeni? Te-ai gândit cumva că toți ar fi supărați c-ai dispărut așa, dintr-o dată? Eu, de exemplu, te-am căutat peste tot! Am întrebat pe toată lumea de tine!

– Serios? zise papagalul cu ochii în lacrimi. Chiar mi-ați simțit lipsa?

– Bineînțeles, Trăncănilă! Și am fost tare trist când am aflat c-ai plecat cu stolul de rândunele! Am crezut că n-o să te mai văd niciodată!

– Îmi pare tare rău, Cătălin, că te-am făcut să fii îngrijorat! Am învățat foarte multe din experiența aceasta!

Comunicare

* Ce alte lucruri crezi c-a mai învățat Trăncănilă din această întâmplare?

5

Scrie un cvintet pornind de la personajul principal, TRĂNCĂNILĂ.

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

1. Cuvântul de bază, care va ține loc de titlu și va fi primul rând al cvintetului

2. Două adjective

3. Trei verbe

4. O propoziție formată din patru cuvinte, care să exprime o trăire personală

5. O concluzie care poate fi un substantiv sau un verb

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 Alcătuieste enunțuri în care să folosești termenii: *debusolat, ghid, exotic, est, piramide, siestă, grimase, a trâncăni, busolă, a denunța, sud, rezidență, nostalgic.*

2 Realizează corespondența dintre sinonime.

îndată ●
captiv ●
răsărit ●
asudat ●
sud ●
strâmbătură ●
a da înapoi ●
popas ●
rută ●
a decreta ●

● drum
● transpirat
● imediat
● închis
● a hotărî
● a se retrage
● oprire
● grimasă
● miazăzi
● est

3 Găsește cuvintele cu sens opus.

● au plecat ≠ _____
● uitaseră ≠ _____
● a decola ≠ _____
● nimeni ≠ _____
● captivitate ≠ _____

● încrezătoare ≠ _____
● suficient ≠ _____
● nesfârșită ≠ _____
● finalul ≠ _____
● cap ≠ _____

4 Identifică substantivele și adjectivele din al patrulea fragment al textului.

5 Alcătuieste o propoziție în care să folosești cuvântul *ticsit*. Scrie și alte cuvinte care conțin „cs” și compune enunțuri cu ele:

6

Scrive cuvinte înrudite pentru fiecare dintre cele date.

Trăncănilă → _____

stăpâni → _____

a minți → _____

călătorie → _____

7

Imaginează-ți un dialog cu una dintre păsările călătoare și scrie-l pe spațiul de mai jos.

8

Desparte în silabe cuvintele.

★ împrejurimi _____

★ ticsit _____

★ conștiințioși _____

★ siesta _____

★ papornițe _____

★ denunțară _____

★ experimentat _____

★ nostalgic _____

9

Găsește pluralul termenilor dați.

✿ adevăr _____

✿ popas _____

✿ destinație _____

✿ vapor _____

✿ stol _____

✿ nostalgic _____

✿ siestă _____

✿ colivie _____

10

Atelier creativ

a) Pregătește un articol despre călătoria păsărilor spre țările calde. Însoțește articolul și de o hartă a drumului pe care acestea îl parcurg. Prezintă articolul în fața colegilor tăi!

b) Ce i-ai spune papagalului Trăncănilă dacă ai avea ocazia să îl întâlnești?

Sub lumina trandafirie a unui blând apus de soare, pământul pare adâncit într-o odihnă neclintită: frunzele ațipesc, pregătindu-se pentru tihnitul somn al nopții; în depărtări, miriștile scânteiază singuratece, ca niște țesături de fir; iazul își așterne fața umedă, sorbind, până în adânc, din lumina asfințitului. Din jos, din văi, răsună talanca; iar pe deal, în vii, doinește fluierul.

În aer, un popor întreg de rândunele se pregătește de plecare; s-au adunat rând pe rând de prin părțile acestea și, de bucurie, în zbor nebun, străbat văzduhul ca niște săgeți. Atrase de întinsul sclipitor al iazului, ele se lasă deasupra lui, ca o perdea, apoi, răzlețindu-se în ciripiri ascuțite, se avântă cu toatele înspre păduricea de sălcii; ascunzându-se, rătăcesc prin frunzișul răcoros, apoi o iau de-a lungul miriștilor și iar se întorc în bătaia lină a aripilor. De după deal vine în zbor rotat un uliu. Pasărea de pradă pare că nu ia în seamă mulțimea paserilor călătoare. Ele îl zăresc; un strigăt de îmbărbătare, și stolul întreg năvălește la luptă. Uliul ocolește iscusit prin aer, și pierde cu repeziciunea fulgerului dincolo de deal. A scăpat! Rândunelele, vesele de această fugă, plutesc sus, crezând că l-or mai vedea; zarea rămâne însă limpede, și dânsule se întorc obosite de se înșiră pe vârful șurelor de paie...

Pe prispa casei, copilașul numai în cămășuță, cu capul gol, urmărește de mult jocul stolului de paseri, printre care se află și cei trei pui ai lui, din cuibul de humă de sub streășină. Îi căpătase dar de la mămuca lui.

De câte ori era neastâmpărat, mămuca îi zicea: „Fii cuminte, dacă vrei să-ți dau puii când or crește mari!”

Și el a fost cuminte, puii au crescut mari, dar în urmă au zburat! El îi văzuse cum au ieșit zilele trecute de s-au jucat prin aer, dar parcă niciodată nu zburaseră mai mult ca astăzi.

Și-și cunoaște el destul de bine puii: sunt cei de la mijlocul șurii din dreapta, trei, unul lângă altul, sau cei de lângă aceștia, dacă n-or fi chiar

cei de la capăt. Toți parcă seamănă unii cu alții, și-s așa de sus, așa de sus!...

Păsărelele s-au odihnit puțin, apoi și-au șoptit nu știu ce, au scos un strigăt vesel și s-au ridicat deodată cu toatele. Câteva din ele s-au despărțit o clipă din stol, au atins ușor streășina casei, apoi s-au pierdut iarăși în mulțimea celorlalte. Puișorii copilașului își luau rămas-bun de la el și de la cuibul lor de humă.

Stolul mai ocoli de vreo două ori iazul, apoi se înalță și porni încet să lunece spre asfințit.

Copilașul privi lung stolul care se pierdea, ca o fluturare, în adânc, apoi duse mânușițele la ochi și începu să plângă.

Maică-sa aruncă furca și veni în fugă de-l luă în brațe; în cuvinte dezmierdătore îl întrebă ce are.

Copilul nici nu poate vorbi de atâta năvală de lacrimi. Întinde mâna spre cer, îi arată stolul care lunecă în zbor necurmat, și de-abia îi poate șopti:

– Puișorii ...

Mama îl strânge la sân și îl sărută cu drag:

– Nu plânge, puiul mamei, au să se-ntoarcă înapoi... la primăvară ...

Copilașul se liniștește; punând mânușița deasupra ochilor, ca mămuca-sa, privesc împreună stolul pe zarea depărtată a cerului.

Și lumina slabă a duiosului asfințit de toamnă le îneacă ochii înrouați acum la amândoi.

Furtuna frunzelor

de Jules Renard

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1

Completează enunțurile.

◆ Morcoveață _____ o frunză a unui _____ uriaș.
◆ Frunza pare _____. În fiecare _____ se aurește _____

◆ Din zare se ivește _____ unei _____ cafenii.

◆ Copacii _____ încep să își facă _____.

◆ Păsăretul _____.

◆ În grădini, verzele mișcă din _____, iar cepele _____ între ele, spărgându-și _____ pline de semințe.

2

Bifează răspunsul corect.

● Frunza:

se veștejise; pare desprinsă de plop; se desprinde și cade.

● Morcoveață:

se joacă cu frunzele; e nerăbdător; așteaptă visător/observă.

● Tichia cafenie:

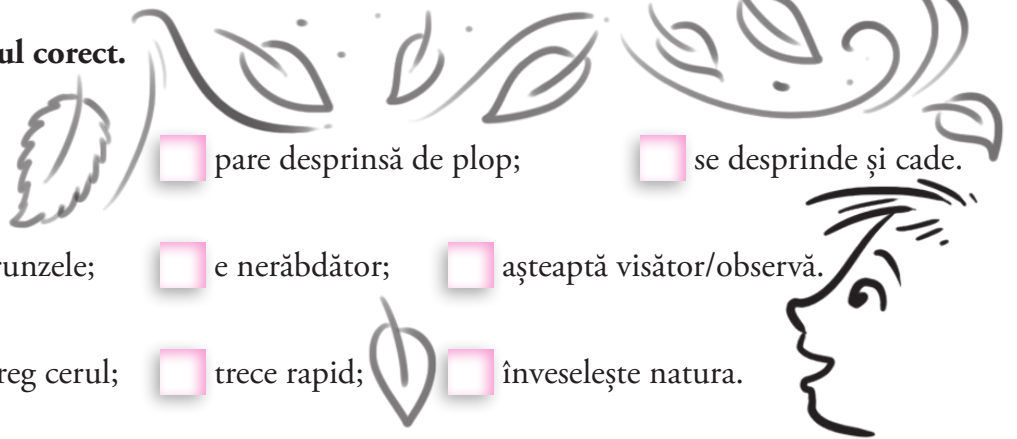
cuprinde întreg cerul; trece rapid; înveselește natura.

● Merii:

așteaptă oamenii să culeagă rodul; tremură în vânt; își scutură poamele.

● Natura este:

liniștită; înfricoșată de sosirea toamnei; veselă.

3

Formulează întrebări potrivite despre toamnă urmărind seria de întrebări.

★ Cine? _____

★ Unde? _____

★ Cum? _____

★ Ce? _____

4

Folosind termenii *azur*, *bondoci*, *a se clinti*, *panică*, *picoteală*, *a se tângui*, *tichie*, alcătuieste enunțuri care să nu aibă legătură cu textul.